

7.4.2010

לכבוד

מר עוזי לנדאו

שר התשתיות הלאומיות

משרד התשתיות הלאומיות

נכבדי,

הנדון: דברייך מהיום בכל הנוגע להפסקת אספקת המים לרשות הפלשתינאית

בשם עמותת אדם טבע ודין, אגודה ישראלית הפועלת בכלים משפטיים, ציבוריים, וחקיקתיים למען ההגנה על הסביבה ובריאות הציבור הריני לפנות אליך בנושא שבנדון כדלקמן:

1. כארגון אשר מכיר ומעריך את פועלך הסביבתי מזה שנים רבות ומתוך הבנה כי דברייך נאמרו למען ההגנה על הסביבה ומשאבי המים, הופתענו לשמוע את דברייך היום בגלי צה"ל, מהם עולה כי הינך מאיים לפגוע באספקת המים לרשות. זאת בשל העובדה כי לפי נתוני משרדך בצד הפלסטיני של יהודה ושומרון מטהרים רק 5% מהשפכים, בניגוד ל-70% המטהרים בצד הישראלי, דבר אשר גורם ל"זיהום סביבתי נרחב ולחלחול שפכים למי התהום גם מעברו השני של הקו הירוק."
2. כפי שיובהר בקצרה להלן, אנו סבורים כי המציאות הסביבתית והמשפטית הינה מורכבת יותר, בפרט בשל העובדה כי אספקת מים מהווה זכות יסוד בסיסית וכן בשל העובדה כי מצב תשתיות הביוב בתחומי מדינת ישראל גורם אף הוא לזיהום סביבתי נרחב ודורש התערבות מיידית מצד משרדך.
3. ראשית, הווה ידוע לאדוני כי אספקת מים בכלל ומי שתיה בפרט הינם זכות יסוד מן המעלה הראשונה, אשר הוכרה ככזו גם על ידי שורה של אמנות בינלאומיות שמדינת ישראל צד להן, ובכלל זה האמנה בדבר זכויות חברתיות וכלכליות מ-1966, האמנה בדבר ביעור כל צורות האפליה כנגד נשים משנת 1979 והאמנה בדבר זכויות הילד משנת 1989.
4. בנוסף, הזכות למים הוכרה במסגרת הערה כללית מספר 15 משנת 2003 לאמנה בדבר זכויות חברתיות, כלכליות ותרבותיות אשר הכירה במים כזכות יסוד החיונית לקיום אנושי, ויתרה מכך – כאחד התנאים הבסיסיים ביותר להישרדות.

5. לפיכך, הקישור בדברייך בין כשלים כאלה ואחרים בטיפול בביוב בתחום הרשות לבין הפסקת אספקת המים לתושבי הרשות, אינה מקובלת בכל קנה מידה שהוא ומהווה פגיעה בזכות למים, בזכות לקיום אנושי בכבוד ובזכות לבריאות ולחיים.
6. בעניין זה, הווה ידוע לך, כי בעיה דומה לזו המתוארת ברשות הפלשתינאית קיימת גם בבסיסי צה"ל, כאשר כ-150 ממחנות צה"ל עדיין לא חוברו לתשתיות ביוב. בעיה שאף נדרשת לה ביחד עם השר להגנת הסביבה במסגרת הצעת מחליטים לממשלה. האם שר התשתיות במדינת ישראל היה מעז לנקוט באותו איום כנגד חיילי צה"ל ומפקדיו בשל העובדה כי בסיסיהם, אשר אינם מחוברים לתשתיות ביוב בסיסיות מזהמים את הסביבה, הנחלים והאקוויפרים?
7. שנית, טענת בדברייך כי 'הגיע הזמן שהפלסטינים יקחו על עצמם את האחריות שכל מדינה תרבותית לוקחת על עצמה', בכל הנוגע לאופן טיפולם בשפכים.
8. בעניין זה אנו מפנים אותך לדו"ח העוני הסביבתי האחרון של אדם טבע ודין, אשר נשלח אליך עם פרסומו, אשר עוסק כולו במצב תשתיות הביוב בתחומי מדינת ישראל, מדינה ששואפת אף היא להיות "מדינה תרבותית".
9. הדו"ח מעלה שורה ארוכה של ליקויים באופן ניהול משק הביוב במדינה, לפיהם יותר משלושים מליון מ"ק של שפכים גולמיים אינם מגיעים כלל למתקני טיהור שפכים, חוזרים לסביבה תוך כדי זיהום מי התהום, נחלים ויצירת מטרדים ומפגעים בריאותיים וכי ליותר מ-150 יישובים בארץ אין פתרון לטיפול בביוב ושפכיהם מזרמים לסביבה דרך בורות סופגים או מערכות איסוף המפנות את הביוב הגולמי לסביבה.
10. מבין המזהמים הגדולים בשפכים גולמיים נמנית העיר ירושלים, אשר שכונותיה המזרחיות (יהודיות וערביות) מזרימות ביוב גולמי לנחל קדרון. מזהמים גדולים נוספים כוללים את היישובים באקה אל גרביה-ג'ת המזרים ביוב גולמי לנחל חדרה, היישוב אריאל המזרים ביוב גולמי ומטופל חלקי לאגן הירקון והיישובים סביון במרכז ולקיה שבנגב אשר ביובם מחלחל לתת הקרקע באמצעות בורות סופגים.
11. האחריות הכוללת לטיפול במצב זה, הן לרווחת תושבי ישובים אלו והן למען ההגנה על הסביבה, מוטלת עליך. חרף מצב זה, אחד הכשלים הנורמטיביים עליהם מצביע הדו"ח הינו שמשרדי התשתיות והאוצר מתנים הקצאת מענקים ליישובים מוחלשים לצורך הקמת תשתיות ביוב בתחומם ותחזוקתם, בהקמת תאגידי מים וביוב. לא ראוי, לא סביר ולא מידתי כי בשל העובדה שרשות מקומית אינה מקימה תאגיד, מסיבות כאלה ואחרות, תחסום מדינת ישראל ביצוע פתרונות ביוב הכרחיים וחיוניים לאלתר.
12. לפיכך, אנו מצפים כי לפני שאתה מפנה את האחריות לבעיות זיהום הנחלים והאקוויפרים בתחומי מדינת ישראל לרשות הפלשתינית, תטפל במסגרת אחריותך המיניסטרילית בנושא תשתיות הביוב בתחומי מדינת ישראל.
13. ולבסוף, בכל הנוגע למפגעי הביוב הנוצרים בצד הפלסטיני של יהודה ושומרון, אכן, מים הם משאב משותף שאינו יודע גבולות וזרימות הביוב בנחלים בגדה משפיעות גם על ישראל, מכיוון שהן מחלחלות למערכת אקוות ההר חוצת הגבולות. טיפול בשפכים קרוב למקור תמנע את זיהום מי התהום.
14. לפיכך, יש להשקיע באמצעים הכוללים בניית תשתית ביוב חדשה, תיקון דליפות או בעיות אחרות במערכת הביוב הקיימת. בנוסף, יש לקדם בדחיפות את תוכניות הקמת המט"שים לכל היישובים, להקל בחסמים הבירוקרטיים, ולאפשר מתקנים אקסטנסיביים ("אגנים ירוקים") במגזר הכפרי. לצורך כך יש לייעל ולזרז את שיתוף הפעולה בין ישראל לבין

הרשות הפלשתינאית, לצרף מפשר בינלאומי שילווה את הועדה המשותפת בנושא ולגייס הון מהקהילה הבינלאומית (המדינות התורמות) לעניין.
15. נשמח להיפגש עימך על מנת להציג בפניך את ממצאי דו"ח העוני הסביבתי, את הכשלים הנורמטיביים המוצגים בו ואת הפתרונות המוצעים.

בכבוד רב,
נעמה אלעד, עו"ד